

Una gran enquesta amb

SALVADOR COT

En teoria, les eleccions al Parlament europeu del 13 de juny ens haurien de situar en un context d'expectatives polítiques i institucionals semblant a les del juny del 1977 a l'estat espanyol. És a dir, en tant que període constituent, un moment històric en què tothom té clar que d'aquells vots que es dipositaran a les urnes en dependrà un tipus o un altre d'arquitectura institucional. Però, malgrat això, a hores d'ara no hi ha cap territori de la Unió Europea en què les eleccions incorporin elements de polèmica política que vagin un mil·límetre més enllà de l'àmbit estatal/nacional.

Els governs europeus dediquen un gran volum de recursos públics a campanyes de sensibilització social per intentar que els seus ciutadans participin en uns comicis per elegir un Parlament en què ells mateixos no hi creuen. De fet, qualsevol funcionari, traductor o periodista que hagi assistit a una cimera de la UE s'adona ràpidament que els diversos governs dediquen tota la seva energia a la negociació entre estats i que no hi ha cap espai a la participació parlamentària en la construcció institucional ni –molt menys encara– a l'assignació de recursos provinents dels impostos dels ciutadans.

El mateix Parlament europeu té unes funcions que, essencialment, no van més enllà de les consultives, i allà s'hi asseuen diputats d'origen polític molt divers, però elegits per motivacions inequívocament locals. Unes condicions materials llegendàriament favorables i la confirmació que allà ningú no ha mort per culpa de l'estrès fan que els partits polítics europeus aprofitin aquestes eleccions per assignar una jubilació honorable –i molt profitosa– a alguns dels seus líders quan comencen a acumular més passat que perspectives de futur. De fet, a les seues de Brussel·les i Estrasburg hi conviuen des de les famílies ideològiques tradicionals (socialdemòcrates, democristians, liberals o ecologistes), passant per eurodiputats que representen el nombre creixent de nacions sense estat que engloba la Unió Europea i fins i tot curiositats fruit de les peculiaritats internes de cada societat nacional. Cal dir que José María Ruiz Mateos no ha estat l'única atracció d'aquell hemicicle, i ara mateix s'hi asseuen, per exemple, els eurodiputats de Chasse, Pêche,

“Qui més interessat està en aquestes eleccions europees és el Partit Popular. Després de la desfeta inesperada de les legislatives, la dreta espanyola necessita demostrar que Zapatero és un accident i no un canvi de tendència en el cicle electoral. Per això no se n'ha estat de col·locar al capdavant de la llista el personatge que millor simbolitza el nacionalisme radical de l'època d'esplendor del PP: Jaime Mayor Oreja. No cal dir que l'èxit o fracàs d'aquesta fugida endavant determinarà si els conservadors han de revisar la seva estratègia o no”

Nature et Tradition, un curiós conglomerat ruralista que té com a únic objectiu preservar el camp francès de les sòrdides maniobres que, segons aquest partit, l'amenacen greument des d'arreu.

En qualsevol cas, està clar que el resultat d'aquestes eleccions serà llegit des d'una perspectiva absolutament local. A diferència d'altres, l'estat espanyol és una circumscripció electoral única que, de resultes de l'ampliació, perdrà deu diputats, fins als 54 que li corresponen aquest 2004. Això ha obligat la majoria dels partits d'àmbit inferior a l'estatal a buscar aliances que els garanteixin presència directa al Parlament europeu, encara que sigui entrant en unes rotacions que, per exemple, han situat Enric Morera com a representant del Bloc Nacionalista Valencià a Europa entre el 19 d'abril i el 13 de juny. Dos mesos per haver contribuït amb 55.000 vots al bon resultat que, en aquell moment, va obtenir la llista que encapçalava l'aleshores convergent Pere Esteve.

De tota manera, qui més interessat està en aquestes eleccions europees és el Partit Popular. Després de la desfeta inesperada de les legislatives, la dreta espanyola necessita demostrar que Zapatero és un accident i no un canvi de tendència en el cicle electoral. Per això no se n'ha estat de col·locar al capdavant de la llista el personatge que millor simbolitza el nacionalisme radical de l'època d'esplendor del PP: Jaime Mayor Oreja. No cal dir que l'èxit o fracàs d'aquesta fugida endavant determinarà si els conservadors han de revisar

la seva estratègia o no i, en aquest sentit, si l'herència ideològica de José María Aznar és un patrimoni electoral o un llast insalvable que cal començar a eliminar. Mayor Oreja és la resposta directa als crits dels militants reunits sota el balcó del carrer Gènova, a Madrid, en què milers de simpatitzants del PP van responsabilitzar l'atemptat i la cadena SER d'una victòria que no assenyalava cap enquesta. Ara, en canvi, l'últim sondeig de Vox Pública dona un avantatge de 5,7 punts al PSOE i els conservadors espanyols han volgut esprémer encara més la fórmula tradicional de la confrontació ideològica amb els nacionalismes català i basc que fins el passat 14 de març semblava garantir l'eternitat política al Govern espanyol.

L'excusa d'Europa

Perquè la nacionalitat catalana estigui representada al Parlament europeu cal que els partits de casa nostra s'alinin amb d'altres forces polítiques. És l'efecte de la circumscripció única.

Paradoxalment, ara és el PSOE qui parteix d'un sòlid matallàs electoral a les enquestes. José Luis Rodríguez Zapatero deu ser l'únic polític al món que sembla no tenir enemics, i el PSOE pot triar, còmodament, els aliats que necessiti entre una bona colla de partits que no paren d'oferir-se per al que es pugui menester: el PP serveix per a les qüestions "d'estat", ERC per a promeses "autonòmiques", Esquerra Unida dona pedigrí progressista i CiU funciona, com sempre, una mica per a tot. I si no, al Grup Mixt n'hi ha per triar i remenar. De fet, la pressió política de José María Aznar era tan desmesurada en llocs com Catalunya que, a hores d'ara, Zapatero n'ha tingut prou exhibint unes simpàtiques complicitats blaugranes per aconseguir la col·laboració immediata de tots els àmbits del nacionalisme català. Al PSOE, per tant, d'aquestes europees només li preocupa l'índex de participació, l'únic factor que podria posar en perill una victòria gairebé plebiscitària.

Per a Esquerra Unida, en coalició amb ICV, els comicis europeus són els més favorables, perquè tots els vots van a una llista única. No haurien de tenir problemes per recuperar com a mínim una part del vot cedit al PSOE a causa de les condicions polítiques extremes del passat 14 de març. Això garantirà el retorn dels ecosocialistes catalans al Parlament europeu, del qual es van quedar fora el 1999 per un grapat de vots.

Les aliances en els partits no estatalistes han variat substancialment en aquesta ocasió. El partit mediàtic, ERC, ha conservat el pacte tradicional amb Eusko Alkartasuna, però ha inclòs en la seva agenda de campanya mítings de nivell esta-

tal a Madrid i Sevilla, que garanteixen un bon ressò als mitjans de comunicació espanyols. A més, els republicans catalans han afegit a les seves sigles les dels andalusistes del PSA, que lidera Pedro Pacheco, un polític que va criticar durament l'aliança del PSC amb ERC després de l'entrevista de Josep-Lluís Carod-Rovira amb ETA i que, sens dubte, promet emocions fortes als independentistes catalans. ERC necessita demostrar que el seu electorat resisteix la imatge subalterna que els càrrecs públics republicans han acabat donant respecte als seus aliats socialistes. També caldrà posar a prova el nou discurs de Joan Puigcercós a Madrid, que ha abandonat l'independentisme en favor de la col·laboració amb el PSOE i d'un camí que segons ERC mena a l'estat plurinacional i al reconeixement nacional de Catalunya i, segons el PSOE, a una petita re-

forma del Senat i una igualació a l'alça del "café per tothom".

El PNB, en canvi, ha preferit abandonar l'aliança del 1999 amb ERC i afegir-se a la llista que encapçala CiU, que, en aquesta ocasió, ha optat per una aliança transversal que recupera els pactes de l'àmbit dels Països Catalans i hi afegeix el BNG. Els gallecs pateixen una certa davallada electoral des de fa tres anys que, en aquestes eleccions, els podria fer perdre l'eurodiputat que van obtenir les passades europees. Tot plegat, per a la plataforma Galeusca fóra un bon resultat assegurar els tres eurodiputats que els atribueixen les enquestes. Un efecte secundari curiós de la confecció d'aquesta plataforma electoral és que el major pes electoral del PSM ha acabat expulsant Unió Mallorquina de les converses. Al final, el partit de Munar ha hagut d'acabar buscant aixopluc en una llista regionalista amb molt poques possibilitats d'èxit.

I qui no repetirà sorpresa serà l'esquerra abertzale basca. Els resultats històrics obtinguts per Txema Montero el 1987 i els de Koldo Gorostiaga el 1999 –en plena treva d'ETA– no seran compensats per la plataforma ciutadana Herritarren Zerrenda (Llista Ciutadana), que es presenta a banda i banda dels Pirineus. A més, Aralar ha decidit presentar el seu líder, Patxi Zabaleta, un històric d'Herri Batasuna, per intentar competir seriosament per l'hegemonia en l'espai independentista des d'una opció no violenta. Una bona oportunitat perquè la política basca faci el tomb que mai no acaba d'arribar.

Salvador Cot és periodista